БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 193 (6628)
СЕНТЯБРИИН 23
СРЕДА
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Ниитын малнуудай, илангаяа үнеэдэй тоое олошоруулха, 1954 ондо ехэ амжалта туйлаад байхаар бодомжолон, малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха.

(„КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ 1953 оной сентябриин 3-да КПСС-эй ЦК-гэй Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэлһээ“).

Предприятинуудые үбэлдэ эрхимээр бэлэдхэхэ

Манай ороной ажалшад түрэл партиингаа хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын агууехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Арад зоной материальна ба культурна ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан партиин XIX съездын, СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин, мүн «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолнуудаар зоригжон бүхы советскэ хүнүүд шэн зоригтойгоор ажаллана.

Арадай ажахые саашадань хэлбэришэгүйгөөр ургуулха ба хүгжөөхэ хэрэгтэ социалистическэ промышленность тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Промышленностиин, барилгын, транспортын ба бусад предприятинууд жэлэй ямаршье сагта таһалдалгүйгөөр, нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилхэ ёһотой. Предприятинуудай хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай ба хүшэр үень үбэлэй саг болоно. Түлишэ, түүхэй эд ба бусад материалнуудые саг соонь хэрэгтэй болохо зэргээрнь бэлэдхэжэ, үйлэдбэриин материально-техническэ бата бэхи база байгуулха гээшэ предприятинуудай, тэдэнэй партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилго мүн. Хүдэлмэришэдэй ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлахын тулада хэрэгтэй бүхы условинуудые байгуулха, предприятияа бэлэдхэл һайнтай кадрнуудаар, тэдэниие дулаан хубсаһаар хангаха хэрэгтэй. Урда жэлнүүдтэ зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үбэлдэ хайша хэрэгээр бэлдэһэнэй шалтагаанаар, үйлэдбэри дээрээ элдэб таһалдалнууд гараһан байна. Тиин даалгабаринуудаа саг болзор соогоо дүүргэжэ шадахаяа болиходоо, һарын эсэстэ «штурмовщина» хэжэ, жэгдэ бэшээр ажалладаг байһан юм. Мүнөө зарим нэгэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ алдуунуудаа дахяад дабтажа байна.

«Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд бии байһан механизмуудаа модо бэлэдхэлгэ дээрэ дүүрэнээр ашаглахын, модо бэлэдхэлгын намар-үбэлэй сезондо һайнаар бэлэдхэхын тула шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Леспромхозууд олон тоото трактористнууд, лебедчигууд, шофернууд, крановщигууд болон бусад мэргэжэлтэдээр ехэ дутамаг байна. Комбинадай олохон предприятинуудта үбэлдэ бэлэдхэхэ талаар биратай юумэ хэгдээгүй. Хандагатайн, Баруун Тарбагатай, Бартажанай леспромхозуудта мүнөө болотор хүдэлмэришэдэй байха байранууд бэлэдхэгдээгүй байһаар.

Предприятинуудай үбэлэй сагта нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилхэ хэрэгтэнь барилгын организацинуудай хангалтагүй хүдэлмэри ехэхэн һаад ушаруулна. Культурно-ажаһуудалай ба байрын гэрнүүдые барилгада коммунальна банкаар һомологдоһон мүнгэн зөөри байгша оной сентябриин 1-дэ миил 50 процент хэрэглэгдээ.

Энэ үе соо Бурят-Монголой барилгын организацинууд байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбөө миин лэ 28,9 процент дүүргэнхэй. Тэдэнэр промышленна предприятинуудта капитальна заһабари хэхэ түсэбөө мүн хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ. Барилга-заһабарилгын № 834 поезд паровозо-вагонно заводой цехүүдэй оройнуудые шэнэлэн хушаха жэлэйнгээ даалгабариие сентябриин 1-нэй мэдээгээр 25,2 процент дүүргэһэн байна. Мүнөө болотор дүүргэгдээгүй байһан энэ хүдэлмэри заводой ажалда һаад ушаруулжа эхилээ.

Предприятинуудые үбэлэй хүдэлмэридэ бэлэдхэлгэ тэрэшэлэн түмэр замай Улан-Удын отделенидэ хэлэшэгүй муугаар ябуулагдана. Депогойнь зарим цехүүд соо олон паровозууд үшөө заһабарилагдаагүй байжа байха юм. Түмэр замай ажахые үбэлдэ бэлэдхэлгэ Сэлэнгын, Горхоной дистанцинуудта илангаяа муу.

Предприятинуудай партийна, профсоюзна организацинууд үбэлдэ бэлэдхэлэй асуудалые партийна ба профсоюзна суглаанууд дээрэ табижа, тодорхой хэмжээнүүдые абахань шухала. Партийна организацинууд энэ үдэрһөө хойшо үбэлдэ бэлэдхэлгэдэ шанга шалгалта табижа, хүйтэнэй ерэхэһээ урид предприятияа тэрээндэ гүйсэд бэлэн болгохо ёһотой. Эдэ бүхы асуудалнуудые үйлэдбэриин зүблөөн ба профсоюзна суглаанууд дээрэ хэлсэжэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлтэ үргэнөөр дэлгэрүүлэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ бүхы хэмжээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдохо байна.

Партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдые байра байдалай культурна условинуудаар хангаан, СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ уялгатай. Ажахыгаа үбэлдэ ямараар бэлэдхэһэнһээ үйлэдбэриин 1953 оной ба саашанхи түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэ бүхыдөө дулдыдаха байна. Кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ тон шухала. Механизмууд дээрэ хүдэлмэрилдэг хүн бүхэн өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ба машина зэмсэгээ нарин ниттаар заһабарилан, үбэлые түтэс бэлэнээр угтаха зорилготой.

Барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдэй гэр байрануудые, мүн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай (Культурын байшан, клуб, улаан булан гэхэ мэтэ) гэрнүүдые саг болзор соонь заһабарилха нангин уялгатай. Энэ хадаа үбэлдэ бэлэдхэлгын ажалай таһаршагүй хубинь болохо байна.

Партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулан, ажахын участок бүхэниие үбэлдэ эрхимээр бэлэдхэхые хангаха уялгатай.

Энэ харюусалгата зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлгэ хадаа предприяти бүхэнэй жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээд, саашадаа бүри ехэ туйлалтанууд тээшэ дабшахые хангаха байна.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ТАРЯАШАД КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ШЭН ЗОРИГТОЙГООР АЖАЛЛАНА

Түрүү тракторист хөөрэнэ

—Үрэжэлтэй даа газарнай... — гэжэ Бичурын аймагай түрүү тракторист нүхэр Утенков Семен Аверьянович хөөрөөгөө эхилнэ.—Бичурын МТС-тэ трактористаар 12-дохи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Энэ арба гаран жэл соо, илангаяа һүүлшын жэлнүүдтэ, МТС-най нилээд олохон дизельнэ, гусеничнэ тракторнуудые абаа. Теэд энэ абарга хүсэтэ техникээрээ газараа зүбөөр элдүүрилжэ, элбэг баян ургаса абажа үшөөл хүсэд шададаггүй байнабди. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, мэргэжэл ехэтэй механизаторска кадрнууд дуталдана.

—Мүнөө жэлэй хүдэлмэри абаад үзээе, — гэжэ нүхэр Утенков үргэлжэлнэ.—Манай МТС-эй нүхэр Ф. П. Петровой тракторна бригада жэлэйнгээ түсэб сентябриин 10-да арайхан гэжэ 58 процент дүүргээ, тэрэ мүртөө 556 килограмм горючи үлүү галдаа. Мүн Е. Д. Афанасьевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада жэлэйнгээ түсэб миин 60 процент дүүргээ. Эдэ бригадануудай иимэ муугаар ажаллаһан гол шалтагаанинь хадаа тэдэнэй трактористнууд ехэнхидээ техническэ шухала эрдэмтэй болоотүй, ажалай журам сахижа һураагүй, нэгэ хэды һарын курса дүүргэһэн лэ залуушуул байһан юм. Кадрнуудые һайнаар бэлдэхын тулада механизацилгын мүнөө байгаа һургуулинуудые механизацилгын училищинууд болгоод, һуралсалайнь болзорые ехэ болгохо, эдэ училищинуудта һурагшад ба тэрэниие дүүргэһэн хүнүүдтэ тусхай хүнгэлэлтэнүүдые үгэхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй сентябриин 7-ной тогтоолые би үнэн зүрхэнһөө һайшаанаб.

—Ажалшадай ажабайдалые улам баян, улам жаргалтай болгохын тулада хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые хараалһан «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, өөрынгөө «СТЗ» трактораар 1953 оной сезон соо гурбан жэлэй нормо (зөөлэн хахалалгаар 750 га) дүүргэхэ уялга абанаб,—гэжэ манда хэлээд, нүхэр Утенков һард бодожо трактортаа һуугаад мэлмэрэн байгаа Хёлгын эрье шэглээд, газарай хүрьһэ хурса булад анзаһануудаараа эбтэйгээр эбхэрүүлһээр манһаа холодоно.

Нүхэр Утенков МТС соогоо жэл бүхэндэ түрүүлжэ ябадаг. Стахановец тракторист Утенковэй ажабайдалыншье улам һайн боложо байна. Нёдондо жэлдэ дүүрэн сезон соо хүдэлөөшьегүй һаа нүхэр Утенков 168 пүүд шэниисэ ажалта үдэртөө абаа. Энэ жэл шэнэ гэр барижа ороо, мотоцикл худалдажа абаа.

Мүнөө нүхэр Утенков 622 га зөөлэн хахалалгаар элдүүрилжэ, 400 килограмм горючи алмаад байна.

С. Бадмаев.

Колхознигуудай ажалай эдэбхи

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй түүхэтэ тогтоол хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, колхознигууд ба механизаторнуудай эдэбхитэ ажал үүсхэбэ. Колхознигууд ба механизаторнууд шэнэ ургасаяа түргэнөөр ба һайн шанартайгаар хуряахын түлөө, гүрэндэ таряа тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ж. Бадмаев) гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө сентябриин 12-ой үдэр аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэбэ. Энэ колхоз гүрэндэ 2500 гаран центнер эрхим шанартай таряа тушаагаа. Гүрэндэ таряа тушаалгые түргэдхэхын түлөө таряа сэбэрлэгшэд, шофёрнууд болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүриингөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, зернопульт дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд Сонин Самбуева, Цындэ Цыбикжапова, Должон Буянтуева болон бусад хүдэлмэриингөө сагые зүбөөр хэрэглэн оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ шофёрнууд Андреев, Тугутов гэгшэд бэлэдхэлэй пунктда таряа шэрэхэ зуураа ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Эмхитэй ба бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэриингөө ашаар тус колхозой гэшүүд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргээд, мүнөө натуротүлэбэрээ үгэжэ байна.

Д. Доржиев.

Республиканска Хүндэлэлэй Доска

Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын дурадхалаар таряа бэлэдхэхэ жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө республиканска Хүндэлэлэй доскада иимэ колхозууд бэшэгдэбэ:

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГҺАА:

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Аюржанаев, партийна организациинь секретарь нүхэр Очиров).

Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыденова, партийна организациинь секретарь нүхэр Мункуев).

«Заветы Ильича» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр С. А. Тарабукин, партийна организациинь секретарь нүхэр М. К. Тарабукин).

ПРИБАЙКАЛЬСКА АЙМАГҺАА:

«7 съезд Советов» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Суворов, партийна организациинь секретарь нүхэр Титов).

«Красная Заря» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Патрушев, партийна организациинь секретарь нүхэр Сухинг).

ЗАИГРАЙН АЙМАГҺАА:

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Раднаев, партийна организациинь секретарь нүхэр Дабадагбаев).

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Садовский, партийна организациинь секретарь нүхэр Воробьев).

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Сандаков, партийна организациинь секретарь нүхэр Базаров).

БАЙКАЛО-КУДАРЫН АЙМАГҺАА:

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Муравьев, партийна организациинь секретарь нүхэр Новолодский).

Пушкинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Кобылкин, партийна организациинь секретарь нүхэр Тараканов).

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ерофеевский, партийна организациинь секретарь нүхэр Костриков).

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Дубинин, партийна организациинь секретарь нүхэр Бусовиков).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Сычев, партийна организациинь секретарь нүхэр Конев).

СЭЛЭНГЫН АЙМАГҺАА:

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Аверин, партийна организациинь секретарь нүхэр Шайдуров).

«Коммунизм» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов, партийна организациинь секретарь нүхэр Минжуров).

Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Дансорунов, партийна организациинь секретарь нүхэр Дармаев).

«Социализм» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Самондуев, партийна организациинь секретарь нүхэр Буянтуев).

Финскэ Худалдаа наймаанай делегаци Москва ерэбэ

Финляндиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Худалдаа наймаанай Политическэ Таһагай Начальник г-н В. Г. Пальмру гэгшээр толгойлогдоһон Финскэ Худалдаа наймаанай Делегаци сентябриин 21-дэ Москва ерэбэ.

СССР-эй Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын баруун оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ Управлениин Начальник Н. И. Чеклин, СССР-һээ Финляндида байгаа Худалдаа наймаанай Түлөөлэгшэ А. И. Сосунов, СССР-эй МВТ-гэй баруун оронуудтай худалдаа наймаа хэхэ Управлениин Финляндиин Таһагай Начальник М. К. Артемьев ба СССР-эй МВТ-гэй Протокольно Таһагай Начальник И. С. Андриенко гэгшэд вокзал дээрэ делегациие угтаба.

Москвадахи Финскэ Миссиин тэшүүд Делегациие тэрэшэлэн угталсаба. (ТАСС).

МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхээ инженернүүд, агрономууд ба механизаторнууд ошоно

ОДЕССА. (ТАСС). «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой тунхаглагдаһанһаа хойшо машинно-тракторна станцинуудта хүдэлмэридэ абахые гуйһан инженернүүд, агрономууд, механизаторнуудай зуу шахуу мэдүүлгэнүүд МТС-үүдтэ оробо.

Зельцскэ МТС-эй анханай трактористнууд Василий Городецкий ба Григорий Рипка гэгшэд өөһэдынгөө бригадада хүдэлмэрилхэеэ бусаба, тракторист ба комбайнер гэһэн хоёр мэргэжэлые һайнаар шудалһан хуушанай механизатор М. Косенко Куйбышевай нэрэмжэтэ МТС-тэ ерэбэ. Комбайнер В. Сопруненко тэрэшэлэн иишэ бусажа ерэбэ. Урдын арбан механизаторнууд хүдэлмэридэ абахые гуйһан мэдүүлгэнүүдые Велико-Михайловска МТС-эй директортэ үгэбэ.

Анханай олон трактористнууд тракторта һуугаад, ерэхэ жэлэй ургасада хэрэгтэй газар бэлэдхэжэ байна.

Уласхоорондын асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө

Үдэшын 5 час. Ажалта үдэрэй дүүрэһэниие мэдүүлэн гудогой шанга абяан соностоно. Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин, мүн эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй ба Бурят-Монголой республиканска комитедэй пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхын тула заводой үргэн талмай дээрэ сугларба.

Заводой парторгын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Хабалов суглаа нээжэ, КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр Паршинда үгэ үгэбэ.

—Манай агууехэ Советскэ Союз коммунизм байгуулгын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэтээ хамта, эб найрамдалай политикые сэхэ шууд ба батаар ябуулна,—гэжэ нүхэр Паршин хэлэбэ.—Мүнөө эб найрамдалай түлөө бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй хэжэ байгаа тэмсэлые манай агууехэ Эхэ орон толгойлно.

Харин тиихэдэ американска империалистнууд дай үүдхэлгын политика ябуулна. США-гэй засаг баригшад лисынмановска бүлэгтэй нэгэдэжэ, Корейдэхи эблэрэлгые таһалдуулхын, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхүүлхэгүйн тула хорото ябуулгануудые хэжэ байна. Тэдэнэр бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хубинуудта сэрэгэй шэнэ базануудые байгуулна, дайнай буу зэбсэг үйлэдбэрилгые түргэдхэнэ.

Советскэ бүхы арадууд, манай ороной бүхы ажалшад, тэрэ тоодо Улан-Удын орденто ПВЗ-гэй коллектив, эб найрамдал хамгаалха эрид зоригтой. Бидэнэр, эндэ сугларагшад, түрэл Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа эб найрамдалай гадаадын политикые үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди.

Заводой солото стахановец СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Курочкинда үгэ үгтэнэ.

—Нүхэдүүд! Манай ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно. Бидэнэр шэн зоригто ажалаараа Эхэ ороноо бэхижүүлнэбди, жаргалтай һайхан ерээдүйе—коммунизмые ойротуулнабди.

Манай инструментальна цехын коллектив эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй ба Бурят-Монголой республиканска комитедэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ. Бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 8 һарын турша соо хэдэн мянган түхэригэй алмалта хээбди.

Эб найрамдалай хэрэгые бүхы хүсөөрөө хамгаалха байһанаа энэ суглаан дээрэ мэдүүлхые инструментальна цехын коллектив намда даалгаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр ба сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгөөр зоригжоһон манай цехын коллектив Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ би таанадай урда мэдүүлнэб.

Трибуна дээрэ гараһан заводой залуушуулай түлөөлэгшэ комсомолка Масолова ингэжэ хэлэбэ:

—Советскэ залуушуул социализмын илаһан орондо ажаһууна, хүдэлмэрилнэ, һурана, алдарта Коммунистическэ партяар хүмүүжүүлэгдэнэ. Манай залуушуул эб найрамдалай түлөө залуу тэмсэлшэдэй тугые гартаа бүхөөр барижа ябалсаһандаа ехээр омогорхоно. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин, мүн эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй ба Бурят-Монголой республиканска комитедэй пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые манай заводой залуушуул үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ.

Манай заводой залуушуул Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр саашадаашье ажаллаха байна.

—Советскэ хүнүүдтэ ба бүхы дэлхэйн прогрессивнэ хүн түрэлтэндэ дайн хэрэггүй,—гэжэ кузнечнэ цехын парторганизациин секретарь нүхэр Рогачев хэлэбэ.—Дайн сэрэг гансал капиталистнуудта хэрэгтэй. Тэдэнэр хорото муухай ашануудые гаргана. Гэбэшье, эдэ аашануудынь буруу һүрэнэ, саашадаашье тиихэ.

Манай кузнечнэ цехын коллектив шэн зоригто ажалаа эб найрамдалда зорюулна. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа сүм дүүргээд, түсэбһөө гадуур 200 тонно сохимол түмэр үгэхэбди гэжэ заводой коллективэй урда мэдүүлнэбди. Мүнөө манай цехын хүдэлмэришэн бүхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, тэрээнэй өөрынь үные химдаруулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана. Абаһан уялгаяа саг болзор соонь дүүргэлгэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг түлгүури болгошо манай агууехэ Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ бидэнэй эрхим оруулалта болохо байна.

Заводой коллективэй суглаан уласхоорондын проблемэнүүдые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн эрилтые бүримүһэн дэмжэбэ. ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь холо урид дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин 36 жэлэй ойе угтаха гэһэн уялга абаба.

Б. Шагжиров.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна группануудые хүтэлбэрилгэ һайжаруулха

ПВЗ-гэй партийна комитет партгруппануудай хүдэлмэридэ оройдоо анхаралаа хандуулнагүй гэхын аргагүй. Партком хадаа зарим партгруппануудай составые шэнэлэн хаража үзэһэн, групповой тоосоото һунгуулиин суглаануудые үнгэргэһэн байна. Мүн партийна группануудые хэр зэргээр хүтэлбэрилдэг, тэдэнэй хүдэлмэридэ ямар туһаламжа үзүүлдэг тухай цехүүдэй партийна эхин организацинуудай тоосоое хаа яа шагнана. Энэ жэлэй туршада партком вагон хабсаралгын, котельнэ, кузнечнэ, шэрэм шудхалгын цехүүдэй ба ТЭЦ-эй партийна эхин организацинуудай тоосооe заседани дээрээ шагнажа, партийна группануудые хүтэлбэрилхэ хүдэлмэридэнь байгаа дутуунуудые хаһа саг соонь элирүүлэн, тэдэнние усадхаха хэмжээ абаһан байна. Гадна, партгрупоргнуудтай семинар болон зүблөөнүүдые һара бүри үнгэргэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл халан абалсалга эмхидхэжэ байдаг. Эдэ бүгэдын ашаар ТЭЦ-эй, шэрэм шудхалгын, кузнечнэ цехүүдэй партийна эхин организацинууд партийна группануудай хүдэлмэрие һайнаар хүтэлбэрилдэг боложо байна.

Жэшээлхэдэ, шэрэм шудхалгын цехын партийна эхин организаци цехын участогуудта эмхидхэгдэһэн партийна группануудай хүдэлмэрие хинан шалгажа, дутуунуудыень хаһа саг соонь элирүүлжэ, тэдэнние усадхахын тула болото туһаламжа үзүүлнэ. Мүн партгруппоргнуудай хүдэлмэриин тоосоое партийна суглаан дээрэ шагнадаг. Тиимэһээ тус цехын участогуудта эмхидхэгдэһэн партгруппануудай хүдэлмэри нилээд һайжарһан байна. Энэ цехын хайлуулалгын участогай партийна группые жэшээ болгон абаад үзэе. Тус группа 6 коммунистнуудһаа бүридэнхэй. Бүхы коммунистнуудынь партийна даалгабаритай. Коммунистнууд Хмелев, Дашидондоков гэгшэд агитаторнууд юм. Эдэнэр халаан бүхэндэ хүдэлмэришэдтөө газетэ уншажа үгэдэг, хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө участогайнгаа, цехынтээ байдалһаа жэшээнүүдые абажа харуулдаг юм.

Эндэхи коммунистнууд хододоо һайнаар ажаллажа, бусад хүдэлмэришэдтэ эрхим жэшээ харуулна. Шэрэм шудхагша коммунист Кузнецов үдэрэйнгөө нормые нэгэ хахад ба хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Завальщик коммунист Сергеев мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Коммунист Гордеевэй хүтэлбэрилдэг шэрэм шудхагшадай бригада халаанайнгаа даалгабарине хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Групповой партийна суглаан түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэдэг, тэдээн дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр хэгдэдэг юм. Эндэ нэмэл партийна суглаанууд үнгэргэгдэжэ, участогай хүдэлмэри тухай болон бусад шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Байгша оной август һарын эхеэр хайлуулгын участогта голодһо гаргаха ябадал олон болоһон байгаа.

Тиихэдэнь партгруппорг нүхэр Федоров энэ асуудал тухай коммунистнуудтаяа хөөрэлдөөд, энэнние нэмэл партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тус асуудалаар мастернууд нүхэд Шулимов, Хмелев гэгшэдэй мэдээсэлнүүдые суглаан дээрэ шагнаад, ямар шалтагаанһаа голодһоной гарадаг байһыень элирүүлжэ, тэдэнние усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан байха юм.

Партийна группа хадаа хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэдэг, мүрысөөнэй дүнгүүдые хододоо гаргадаг юм. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаһанууд» бэшэгдэдэг. Группа хадаа ажалай журамые һайнаар сахиха хэрэгтэнь цеховой партийна организацида туһалдаг байна.

Гэхэ зуура, партийна группануудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии гээшэ. Партийна группануудай хүдэлмэрие хүтэлбэрилгэ тухай асуудал оло дахин зүбшэн хэлсэбэшье, баталан абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые ПВЗ-гэй партийна комитет хинан шалгадаггүй байна. Тиимэһээнь зарим шиидхэбэринүүдынь дүүргэгдэнгүй үлэшэнэ. Энэ жэлсоо котельнэ цехын парторганизациин секретарь нүхэр Грицаенкын тоосоое парткомой заседани дээрэ хоёр дахин шагнаһан байна. Тиихэдээ парткомой гэшүүд урдын дутуунуудые дабтажа тэмдэглэхэ баатай болоо һэн. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые партком эмхидхэдэггүй ба хинан шалгадаггүй байна. Эгээл иимэһээ котельнэ цехын участогуудта эмхидхэгдэһэн 5 партийна группанууд бултадаа хүдэлмэрилхэеэ болишонхой. Теэд котельнэ цехын парторганизаци партийна группануудай хүдэлмэридэ һаналаа табинагүй. Партийна суглаан дээрэ гү, али бюрогой заседани дээрэ партийна группын хүдэлмэри тухай асуудал нэгэтэшье зүбшэн хэлсэгдээгүй байха юм. Партгруппоргнууд нүхэд Задоев, Польвинский, Янко, Шерхонов гэгшэд даалгагдаһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандана, тэдэнэр группынгаа партийна суглаашье үнгэргэхэеэ болишоо.

Паровоз хабсаралгын цехын парторганизациин секретарь нүхэр Кузнецов цех соогоо хэдышье партийна группын эмхидхэгдэһэниие мартажархиһан байба. Партийна организациин хүтэлбэрилхэеэ болиһон дээрэһээ 8 партийна группын 5-ниинь тарашаһан байха юм.

Тиимэһээ ПВЗ-гэй партком, эндэхи партийна эхин организацинууд партгруппануудые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ, партгруппануудтай хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха зэргэтэй. Энэ хадаа заводой бүхы партийна организацинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ шухала услови мүн.

М. Кандабаев, КПСС-эй Улан-Удын горкомой инструктор.

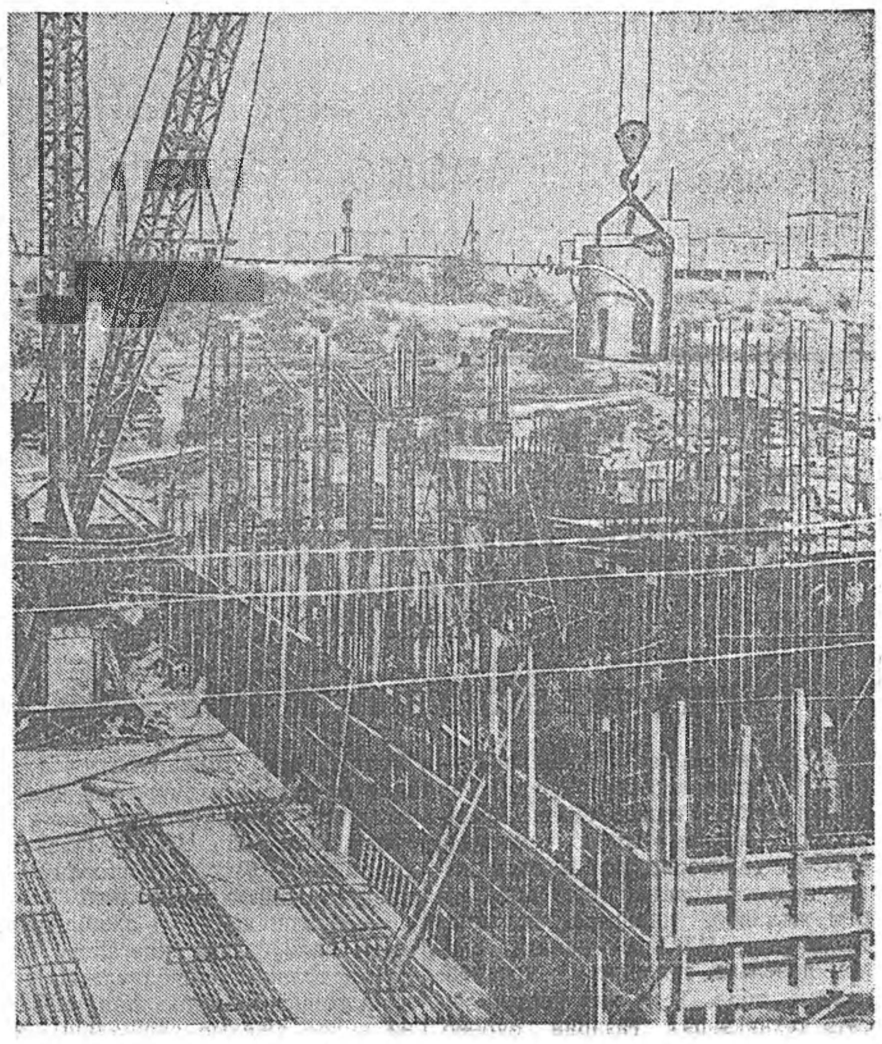

«Днепр мүрэн дээрэ Каховско гидроэлектростанциие бариха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гаргагдаһанһаа хойшо гурбан жэлэй ой 1953 оной сентябриин 21-дэ гүйсэбэ.

Каховско гидроэлектростанциин барилга улам үргэн фронтоор хэгдэжэ байна. Днепрын зүүн эрье дээрэ Каховка городой дэргэдэ станциин байшан, уһанай хаалта, суднаар ябалгын шлюз баригдажа байна. Барилгашад таранжалай гурбадахи жэлдэ гидроузелай барилгада 450 мянган кубометр бетон табиха гэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суднаар ябалгын шлюзэй камерын дүрбэдэхи секцидэ бетон табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Юрын хүнүүдэй ажал

Максим Емельянович Шведский өөрынгөө наһанай 44 жэлые түмэршэ дарханай мэргэжэлдэ зорюулһан юм.

Үдэр бүриин, халаан бүхэнэй даалгабарине үлүүлэн дүүргэхэдээ Эхэ оронойнгоо аша туһада ажаллахаб гэжэ һанахадаа, Максим Емельянович ажалдаа улам оролдосотойгоор хандажа, үйлэдбэриин шэнэ амжалтанууд тээшэ эрмэлзэнэ.

...Мүнөөдэр Максим Емельянович урданайхидаал мэтэ ажалдаа эртэхэн гаража ошобо. Кузницадаа ерэжэ, хэрэгтэй тоног зэмсэгээ бултыень ажалта үдэрэй эхилхэһээ урид бэлэн болгоод, өөрынгөө туһалагша Толя Столяровые хүлеэн тамхилжа һууба.

Тииһээр байтар, Улан-Удын паровозно депогой хүдэлмэришэдэй нэгэ бүлэг залуушуулай дунда Толя Столяров юушьеб, һонирхолтой юумэ хөөрэһөөр ерэжэ, Максим Емельяновичтаяа мэндэшэлсэбэ.

—Мүнөөдэр хэхэ хүдэлмэриингөө даалгабарине би үсэгэлдэр абаа һэм. Үсэгэлдэр 10 гаран килограмм нүүрһэ алмалта хээбди. Теэд эцэмнай үшөө тон бага байна. Бидэнэр үдэр бүхэн 20 килограмм нүүрһэ алмажа шадаха байнабди. Энэ үдэрһөө хойшо улам ехэ нүүрһэ алмахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо ёһотойбди,—гэжэ Максим Емельянович туһалагшадаа хэлэбэ.

—Би ойлгоногүйб,—гэжэ Анатолий гайхаһан шэнги болоод, саашань үргэлжэлбэ,—яахадаа бидэнэр нүүрһые нойтон болгоод түлинэбибди, бэшэ дархашуул энээниие хэдэггүй ха юм?

Максим Емельянович эдэ үгэнүүдые дуулахадаа муулаһан шэнги боложо, обёорогшогүй мэтэ болоод, дүшэ дээрэ хэбтэһэн балта абаха зуураа игэжэ хэлэбэ:

—Бидэнэр энэ һара соо гансал алмалта хэһэн нүүрһээрээ ажаллажа гарабабди гэжэ мэдэнэгүй гүш? Үдэр бүри хорин килограмм нүүрһэ алмалта хэбэл, һара соо 6 центнер нүүрһэ алмалта хэхэ байнабди. Энэ алмалтануудые яагаад хэхэб гэхэдэ нүүрһые уһанда норгоод түлихэдэ, нүүрһэн гамтайгаар гаргашалагдаха байна бшуу, ойлгыш нүхэрни.

Түмэршэ эрхим дархан болгохо гэжэ бүхы оролдолгоёо гаргажа байһан аха нүхэртөө дэмы юумэ хэлэжэ байнаб гэжэ буруушаагаад, хэжэ байһан хүдэлмэреэ Анатолий саашань үргэлжэлүүлбэ.

...Уданшьегүй түмэршэ дарханай хөөргэ соо түүдэгэй дүлэн яларба. Тэндэ байһан үбгэн залуу хоёр түлэг хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Хөөргэ сооһоо шара ягаан болотороо улайһан түмэр гаргагдажа, хэрэгтэй детальнууд дархалагдана.

Олон жэлэй турша соо дүршэл ехэтэй болоһон Максим Емельянович мүнөө жэл хэзээ хэзээнэйхиһээн үлүүгээр ажаллажа байна. Урдань хоёр час соо хэдэг детальнуудаа мүнөө нэгэ час соо бэлэн болгодог болоо. Мүнөө түлишэ алмалга, үйлэдбэриин циклые саг үргэлжэ багадхалга болон үйлэдбэриин түсэбые үдэр бүри, һара бүхэн дүүргэлгэ хадаа Максим Емельяновичын заншал болонхой.

...Ажалта үдэр дүүрэбэ. Максим Емельянович Анатолий хоёр мүнөөдэрэйнгөө даалгабарине 200 процент дүүргээд, халаанай эсэстэ 20 гаран килограмм нүүрһэ алмаа.

Игэжэ советскэ юрын хүнүүд — Максим Шведский, Анатолий Столяров гэгшэд ажалай бүтээсые оролдосотойгоор дээшэлүүлжэ, түлишэ ба материалнуудые арьбалжа, Эхэ оронойнгоо улам хүгжэн һалбархын түлөө тэмсэнэд.

Д. Хилтухин.

Селендумын МТС-тэ механизмууд муугаар ашаглагдана

Огторгойдо нэгэшье үүлэн үгы, сэлмэг һайхан үдэрнүүд болонхой. Энэ үнэтэ сагай нэгэшье минутые миин үнгэргэнгүй, таряа хуряалгые үргэн далайсатайгаар ябуулхань шухала байна.

Заһамал харгын баруун галада— Калининай нэрэмжэтэ колхозой полевой стан. Тэрэнние тойроод алтан шара шэниисын полинууд.

Эндэ «Коммунар» маркын комбайн задалагдажа байба.

—Энэ юун болооб?—гэжэ комбайнерһаа асуухада:

—Минии мэдэхэ юумэ үгы, энэ машиные носоһоор һара тухай болобоб. Теэд намда заһабарилалсажа үгэхэ хүн үгы. Үдэртөө нэгэ гү, али хоёр тойроод зогсодогби, — гэжэ тус машиные жолоодогшо Ринчин Эрдынеев сэхэ хэлэнэ.

Шалгаад үзэхэдэ, нүхэр Эрдынеевэй энэ хэлэһэниинь тон зүб байба. Яахадааб гэхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг трактор болон комбайнуудые заһабарилха ёһотой Селендумын МТС-эй участково механик Федор Кряжев Ринчин Эрдынеевэй эбдэрхэй комбайные заһабарилалсажа, тэрэниие хүдэлгүүлхэ гэжэ оройдоо оролдоногүй.

—Бишье, Эрдынеевшье энэ комбайнай хүдэлмэрилөөгүйдэ зэмэтэй бэшэбди, зарим газартаа таряамнай хүхэ байна. Тиимэ дээрэһээ машинымнай соломотранспортёрынь ходо эбдэрдэг юм, — гэжэ Федор Кряжев хэлэнэ.

Теэд сентябриин тэн болотор таряан хүхэ байна гэхэдэ хэн үнэншэхэб?

Дурсагдагша колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Вячеслав Еранскиин самоходно комбайн үдэртөө 3—4 тойроод зогсодог юм. Заримдаа тоһоёо бариха клапаниинь эбдэрдэг, заримдаа магнитонь хүдэлмэрилхэеэ болишодог. Эндэ баһа таряан хүхэ байшаба гү?

Ринчин Эрдынеев 15 үдэр соо оройдоо 10 гектар таряа хадаба. Вячеслав Еранский 93 гектар хадаа.

Комбайнуудай иимэ муугаар хүдэлмэрилөөд байхада, Калининай нэрэмжэтэ колхоз таряа гүрэндэ тушааха графигаа дүүргэжэ шаданагүй. Үшөө хахад таряаниинь соломынгоо узуурта һууна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ комбайнууд тэрэшэлэн муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Галдан Цырен-Доржиев ба Гарма Гармаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегадууд таряа хадаха түсэбөө һүүлэй мэдээгээр минил 30—35 процент дүүргээд байна.

Энэ колхозой хушалтатай ток дээрэ тодхоотой хоёр «ВИСХОМ» сушилка мүнөө хүдэлмэрилхэеэ болишоод байха юм. Таряа хатааха, сэбэрлэхэ хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ тус колхоз гүрэндэ таряа тушаалгаар аймаг соогоо эгээн һүүлшын һуури эзэлжэ ябана.

Молотовой нэрэмжэтэ ба «Социализм» колхозуудай полинууд дээрэ комбайнова агрегадууд баһал иимэрхүүгээр хүдэлмэрилнэ.

Колхозуудтай хэһэн договорой ёһоор Селендумын МТС 4570 гектар таряа хадаха ёһотой аад, һүүлэй мэдээнэй ёһоор 2264 гектар таряа хадаһан байба.

МТС-эйнгээ иимэ ехэ таһалдалда ороод байхада станциин хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абангүй, һанаа амархан һуужа байна. Станциин главна механик нүхэр Жарких, главна агроном нүхэр Куц ба бусад комбайнова агрегадууд дээгүүр саг үргэлжэ ябажа, механизаторнуудта техническэ туһаламжа үзүүлхын орондо, үглөөнэй 10—11 час болотор унтаад, контородо ерэжэ телефоноор хөөрэлдэжэ, таряа хуряалгын үнэтэ сагые үнгэргэдэг байна бшуу. Станциин директор нүхэр Осиповой иимэ байдалые тэсэжэ байһаниинь тон гайхалтай.

Тус МТС-эй харьяата колхозуудта таряа хатааха, тэрэниие сэбэрлэхэ хүдэлмэри мүн лэ муугаар эмхидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хушалтатай ток дээрэ 250—300 центнер шэниисэ гутахаяа байна. Тиихэдэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой Сосновка гэжэ участогай ток дээрэ таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри хэлэшэгүй муугаар эмхидхэгдэнэ. МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Онётов эндэ һара тухай байха зуураа ямаршье бодото хэмжээ абаагүй, «хүдэлмэрилхэ хүнүүд үсөөлэнэ» гэһэн шалтаг дурдаад лэ, һанаа амархан һуужа байна.

Селендумын МТС-эй механизаторнуудай дунда партийно-политическэ хүдэлмэри бури ябуулагданагүй.

— Манай эндэ агитатор огто ерэдэггүй. Газетэшье уншахаяа болиһоор уншихэнэйбди, — гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг комбайнернууд хөөрэлдэнэ.

МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Онётов станциингаа хүдэлмэрилэгшэдэй дунда агитационно-ниитын хүдэлмэрие үнлэһөөрнь һайжаруулжа, машинно-тракторна станциие иимэ гүнзэгы таһалдалһаа гаргаха ёһотой байгаа. Нүхэр Онётов трактористнууд болон комбайнернуудай дунда агитационно хүдэлмэрие хүтэлбэрилдэггүй байхаһаа гадна, өөрөөшье комбайнова агрегадуудай бодото байдалые мэдэдэггүй, лекци болон элидхэл үгэргэлэггүй юм.

Социалистическэ мүрысөөн эндэхи механизаторнуудай дунда ёһотодыгээр эмхидхэгдээ. Комбайнернуудай мүрысөөнэй ябасые харуулһан доска МТС-эй дэргэдэ эмхидхэгдээгүй, түрүү ябаһан комбайнернууд Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэггүй байна. МТС-эй дирекци ба партийна эхин организациин «Тракторист» гэжэ ханын газетэ гаргагдахаяа болишоо.

Колхозуудай полевой стануудаар «Дайшалхы хуудаһанууд» ба «Молни» гаргагдадаггүй байна.

МТС-эй партийна организаци (секретариинь нүхэр Харитонов) станциингаа хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа асуудал зүбшэн хэлсэдэггүй.

Комбайнернуудай ажалай эмхидхэл һайжаруулха хүдэлмэрие часовой графигай ёһоор эмхидхэхэ тушаа асуудал хаанашье хэлсэгдэнэгүй.

Дээрэ дурсагдагша шалтагаануудай дээрэһээ боложо энэ МТС иимэ ехэ таһалдалда ороод байна.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Зоригто ажалай хүсэн

Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд мухаршэбэрэйхидэй уряае халуунаар дэмжэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон юм. Тиихэ зуураа тэдэнэр энэ жэлэйнгээ баян ургасые гээлтэ хоролтодо оруулангүй, эрхим шанартайгаар хуряажа, гүрэнтэйгөө болзорһоонь урид тоосоо ба үрһэнэй, фуражна болон бусад фондынуудые саг соонь гүйсэд байгуулха гэһэн зорилго урдаа табиһан байна.

Тиимэһээ тэдэнэр таряа хуряалгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр залажа, түргэн темпэтэйгээр, һайн шанартайгаар ябуулжа һэн. Поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозникууд болон механизаторнуудай бүтээсэ ехэтэй ажалай ашаар тус колхоз гүрэндэ таряа тушааха 1953 онойхоо түсэбөө сентябриин 6-да дүүргэжэ, гүрэндөө 1382 пуд эрхим шанартай таряа тушаагаа. Мүнөө тус колхоз үрһэнэй фондые байгуулха түсэбөө дүүргэжэ дүүлэһэн ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлэбэридэ таряа тушаажа байна.

Ороноһото культуранууд хадалгые ойрын үдэрнүүдтэ бүримүһэн дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн. Эгэтэй МТС-эй комбайнернууд нүхэд Г. В. Белоусов, П. П. Белоусов гэгшэд эрхимээр ажаллана. Тэдэнэр агрегадайнгаа ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, комбайнуудайнгаа хойноһоо техническэ харууһалга саг үргэлжэ хэһээрээ ашаар үдэр бүхэнэйнгөө нормые 150—250 процент дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, комбайнер Г. В. Белоусов «С—4» комбайнаар хүдэлмэриин 20 үдэр соо нормын ёһоор 160 гектар хуряаха байһан аад, 370 гектар таряа эрхим шанартайгаар хуряажа, ехэхэн хэмжээнэй горючи ба тоһодохо материал алмаба. Тиихэдэ, комбайнер П. П. Белоусов мүн лэ эрхимээр ажаллажа, хүдэлмэриин 10 үдэр соо 300 гаран гектар таряа хуряагаа. Комбайнернуудай туһалагшад М. Уваров, Г. Уваров, залуу тракторист П. Белоусов гэгшэд һайнаар ажаллана. Комбайнова агрегадуудай гэшүүд — голодһо түшалхаар ерэһэн нүхэд А. Данилова, Е. Черноярова, орооһо шэрэдэг автомашинын шофер П. Жданов, морёор ороото шэрэгшэд М. Уваров, Шерваков ба бусад үдэрэйнгөө нормые хододоо 100—190 процент дүүргэнэ.

Тус колхозой гэшүүд болон механизаторнууд хүдөө ажахые саашань үргэжэхэ тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые ургахан дэмжэлтэйгээр угтаба.

Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа Пленумэй баталан абаһан хэмжээ-ябуулгануудые тэдэнэр һайшаагаад, энэ жэлэй ургацай хуряалгые агротехническэ болзорто үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнөө улам дэлгэрүүлжэ байна.

П. Дандаров, манай корреспондент.

МАНАЙ КОЛЛЕКТИВ ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ

Манай парти ба правительство ажалшадай материальна байдалые һайжаруулха талаар, илангаа һүүлэй үедэ, олон тоото тогтоолнуудые гаргажа, тэдэнние бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай промкомбинадай коллектив аймагайнгаа ажалшадай эрилтые гүйсэд хангахын тула саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллана. Гаргаһан продукциингаа шанарыень һайжаруулхын, тэрээнэй өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэхэбди, ассортиментын талаар түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди гэжэ манай коллектив нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Манай коллектив үнгэрһэн наймаа һарын туршада валовой продукци гаргаха түсэбөө 112,7 процент дүүргээ. Энэ үедэ арад зоной хэрэглэлэй шухала зүйлнүүдые нилээд ехээр бүтээн гаргабабди, ассортиментын талаар хараалагдаһан түсэб холо дүүргэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, шарга хэхэ, хубсаһа оёхо, хадахаха, диван хэхэ ба бусад хүдэлмэринүүд хэгдэнгүй үлэбэ. Тиихэдэ, хараалагдаагүй аад, арад зоной захилтаар хэгдэһэн зүйлнүүд олон. Жэшээлхэдэ, сундук-ханза, табуретко, этажерко, хүүгэдэй үлгы, скамейко, классай доска гэхэ мэтэ хүүгэд хэгдэһэн, дараанса хахалагдаһан ба хубхэн бэлэдхэгдэһэн байха юм. Гадна, ажалшадай эрилтээр 100 гаран мянган түхэригэй столярна элдэб хэрэгсэлнүүд хэгдэжэ, 200 гаран мянган түхэригэй доход оруулагдаа, мүн 170 гаран мянган түхэригэй элдэб зүйлэй захилнуудые дүүргэһэн байнабди.

Гаргаһан продукциингаа үные химдаруулха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ бага бэшэ анхарал хандуулнабди. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта гаргаһан бүхы продукциинмнай өөрынь үнэ 1100 түхэригөөр химдаруулагдаһан байна. Гаргаһан продукциин шанар урдынхиһаа нилээд һайжараа.

Комбинадай коллективэй дунда молодо дархан Антипов, сабхишад Д. Тютерин, Елисеев, оёдолшон А. Ширина, хубсаһашан Д. Галданов болон бусад жэшээтэ ажалаараа шалгаран гараа. Эдэнэр үдэрэйнгөө нормые 100—170 процент хүрэтэр һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Технорук нүхэр Алексей Андреев гаргаһан продукциин шанарые шалгадаг, дутагдалнуудыень хёрхоор хаража, продукциин шанарые саашадань һайжаруулха тухай голодһо гаргалгатай эрид тэмсэдэг юм.

Эдэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ партийна эхин организаци нилээд ехэ үүргэ дүүргээ. Коммунистнууд өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри дээрэ эмхидхэлэй ба ударидахы үүргэ дүүргэнэ. Коммунистнууд нүхэд Усов, Брянский, Саратов гэгшэд комбинадай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, үйлэдбэриин түсэб бүхы талаарнь дүүргэхын тула эрид хэмжээ абадаг байна.

Һүүлэй үедэ парти, правительствын гаргаһан шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон манай коллективэйхид үйлэдбэриингөө бүхы арга боломжонуудые хаража үзөө. Тиин валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө декабриин 5-да 110 процент дүүргэхэ, бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные химдаруулха, шанарыень һайжаруулха гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба.

Тиихэдэ, оёдолой ба молодо дархашуулай цехүүдэй даагшад нүхэд Г. Усов, Н. Вершинин гэгшэд даалгабаряа 130 процент хүрэтэр дүүргэхэбди гэжэ үгээ үгөө. Мүн комбинадай түрүүшүүл Шишмарев, Тютрин, П. Елисеев болон бусад үдэрэйнгөө нормые 100 процентһээ холо үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ уялга абаа.

Коллективнай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, тэрээнэй дүнгүүдынь хаһа саг соогоо гаргагдана. Тиихэдэ ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» саг сагтаа гаргагдажа байдаг. Гэбэшье, хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ ба ойлгуулажа хүдэлмэри үшөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тиимэһээ, ниитэ-политическэ хүдэлмэрие эрид һайжаруулха ёһотойбди. Ойрын сагта шэнэ улаан булан эмхидхэгдэжэ, тэндэ радиоприёмник табигдаха, мүн газетэ, ном, шатар, даам, домино гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха байна.

Манай коллектив «СССР-эй Хүдөө ажахые саашадань үргэжэхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые гүнзэгы баярлалтайгаар угтан абаад, һайшаан шудалжа байна. Эдэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ бидэнэр бүхы хүсэеэ гаргаха байнабди.

Ж. Батомункуев, Зэдын аймагай промкомбинадай партийна организациин секретарь.

МЕХАНИЗМУУДЫЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА

Таряа хуряалгын ба тушаалгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ

Ургаса хуряалгын кампаниие ба гүрэндэ таряа тушаалгын хүдэлмэриие эрхим һайнаар эмхидхэжэ, колхозуудайнгаа ниитын ажахые саашадань бэхижүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн Мухаршэбэрэй колхозникуудай уряае хүндэтэйгөөр дэмжэн абаһан Кяхтын аймагай түрүү колхозуудай гэшүүд, МТС-үүдэй олон трактористнууд ба комбайнернууд ургаса хуряалгые богонишье болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ зорилгоор эсэшэ сугүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Жэшээнэй тоодо Усть-Кяхтын сельсоветэй Калининай нэрэмжэтэ томоохон колхозой тарианажалай [illegible] бригада (бригадирынь нүхэр П. Чумаков), мүн тус бригадын дэрэ хүдэлмэрилдэг Погранична МТС-эй комбайнернууд Капустин, Гальзаудинов гэгшэд ба бусад оролсоно. Эдэ нүхэд бүхы бригадаараа хамта ургаса хуряалгые, гүрэндэ таряа тушаалгые бишыхан ше таһалдалгүйгөөр ябуулна.

Мүн иимэрхүү эрхим жэшээнүүдые аймагай бусад колхозуудай [illegible] харуулна.

Гэхэтэй хамта, тус аймаг һүүлэй үедэ ургаса хуряалгын түсэбөө арайхан гэжэ 38,6 процент дүүргэһэн байха юм. Тиихэдэ энэ олохон колхозууд ургаса хуряалгые бүришье муугаар ябуулна. Жэшээнь, Ульяновай нэрэмжэтэ, Ар-Нугын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Усть-Киранай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд хуряалгынгаа түсэб оройдоо 27,7— [illegible] процент хүрэтэр дүүргэһэн байна. Энэ ямар шалтагаанһаа болоо гэхэдэ, түбхын түрүүн Кяхтын ба Погранична МТС-үүдэй олонхи комбайнууд муугаар хүдэлмэрилнэ, тэдэнэй хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар табигдажа шадагдаагүй. Тиимэһээ Погранична ба Кяхтын МТС-үүдэй 4 «Коммунар», 1 [illegible]» гэжэ комбайнууд һая болотор нэгэшье гектар таряа хуряагаагүй байха юм. Тэрэшэлэн [illegible]—400 гектар ургаса хуряаха социалистическэ уялга абаһан Погранична МТС-эй комбайнернууд [illegible]шеев, Семенов, Зарубина, Кяхтын МТС-эй комбайнернууд Давыдов, Немчинов, Хабитуев гэгшэд бүридөө оройдоо хорёод гаран гектар талмайн ургаса хуряагаад байна.

Мүн ургаса хуряалгын жиирэй машинануудые эндэхи колхозуудай хэрэглэдэггүй байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Таряа хуряалгын эдэ бүхы гээгдэлнүүдһээ боложо гүрэндэ таряа тушаалгын график таһалдуулагдана. Аймагай оройдоо 2 колхоз [illegible] графигаа дүүргэһэн байна юм. Жэшээнь, «Заготзерногой» Кяхтын пунктһаа 3—4 километрэй газарта байдаг Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө хүрэтэр таряа тушаалгын түсэбые оройдоо [illegible] процент дүүргээд, энэ хүдэлмэриие үдэрһөө үдэртэ унжагайруулжа байна. Тэрэшэлэн таряа тушаалгые үдэрһөө үдэртэ ябуулха бүхы боломжотой Ленинэй, Усть-Киранай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушаалгын түсэбүүдээ миил 19-һөө 29 процент хүрэтэр дүүргэһэн байха юм. Энээндэ жэшээ болгон, Кировэй нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тус колхоздо таряа хуряалгын эхилһээр 20 шахуу хоног үнгэрөө. Гэбэшье, үнгэрһэн үдэрнүүд соо миил 200-аад гектар таряа хуряагаа, багахан таряае гүрэндэ тушаагаа. Эндэ ажалай эмхидхэл хэлэшэгүй һулаар табигданхай. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилов, эхин парторганизациин секретарь нүхэр Чибаков гэгшэд һулаар, харюусалгагүйгөөр хүдэлмэрилдэг байна. Эгээл тиимэһээ эндэ ажал хэжэ шадаха бүхы колхозникууд таряа хуряалгада хабаадуулагдаагүй, тэдэндэ һайнаар хүдэлмэрилхэ тааруу зохид услови байгуулагдаагүй.

Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болоно. Дээрэ хэлэгдэһэн баримтанууд таряа хуряалгын ба гүрэндэ тушаалгын хүдэлмэриин Кяхтын аймагта таһалдуулагдажа байһаниие харуулна.

Кяхтын ба Погранична МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд сохитдоһон таряа хэрзэргэ арилгагданаб, тиигэжэ гүрэндэ хэрзэргэ тушаагдажа байнаб гэһэн асуудалнуудта анхаралаа багаар хандуулна. Тиимэһээ олонхи колхозуудһаа пунктда асарагдаһан таряан нойтовойнгоо ба шанарайнгаа талаар гологдожо, хэдэн үдэр соо «Заготзерногой» пунктын дэргэдэхи № 9 склад соо хэбтэнэ.

Колхозуудай складуудһаа эрхим шанартай таряа гүрэндэ ябуулхын тула эндэхи МТС-үүдэй агрономуудай угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй байһаниинь мэдээжэ. Иимэ үүргэеэ тэдэнэй дүүргэдэггүйн тула үдэр бүри хэдэн олон колхозуудһаа таряа асарһан машинанууд гүрэнэй пунктын дэргэдэ удаан зогсоно. Жэшээнь, сентябриин 12-ой үдэр Кировэй, Ленинэй, Сталинай ба Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудһаа «Заготзерногой» Кяхтын пунктда шанар муутай таряа асарһан машинанууд үнэтэ үдэрөө миил үнгэргөө.

Аймагай хүтэлбэрилхы организацинууд суглаанууд ба зүблөөнүүд дээрээ ургаса хуряалгын хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай хододоо хэлсэдэг байбашье, аймагай колхозно таряашадай, МТС-үүдэй механизаторнуудай дунда ябуулагдадаг агитационно-ниитын хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ. СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдэй удхашанар аймагай ажалшадай дунда мууса тайлбарилагдана. Тэрэшэлэн хүдэлмэриин түрүүшүүлэй дүй дуршалые бүгэдын шадабари болгохын түлөө анхарал багаар хандуулагдадаг байна. Эндэхи колхозникууд болон механизаторнуудай дунда дэлгэрүүлэгдэһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо гаргагданагүй. Энэ талаар илангаяа Погранична МТС-эй харьяата олонхи колхозууд ехэ гээгдэлтэй. Тус МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Тарасов механизаторнуудай болон колхозникуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар үүргэеэ дүүртэнэгүй, МТС-эйнгээ конторооһоо гарадаггүй.

Б. Дымбрылов,
манай корреспондент.

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн МТС-эй комбайнер А. Ф. Варфоломеев «Искра» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа самоходно комбайнаар үдэр бүри 8 гектарай орондо 12—15 гектар таряа хуряана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. Варфоломеев хүдэлмэрилжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Нүхэр Петровой агрегат тухай

Торийн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тарянай полинууд дээрэ Бургалтайн МТС-эй табан комбайн ажаллана. Эдэ комбайнуудай ажалай бүтээсэ тон бага. Комбайнууд мүнөө болотор дүүрэн хүсөөрөө ажалланагүй, агрегадууд хүнүүдээр дүүрэн хангагдаагүй гү, али хангагдаашье һаа үдэр бүри һэлгэгдэдэг заншалтай.

Комбайнууд үглөөгүүр орой болотор ажаллангүй үнэтэ сагаа гээнэ, үдэшэ ажалаа эртэ дүүргэнэ. Хангалтагүйгөөр заһабарилагдаһан комбайнууд техническэ элдэб дутагдалнуудһаа боложо эбдэрнэ.

Доодо Тори Улан-Удэ город хоёрые холбоһон шоссейнэ харгыһаа хойшоо ехэл болоо һаа хоёр модоной газарта, Торийн аймагай центрһээ зүүлжээ байдаг Булаг гэжэ уужам полиин дунда «С-4» маркын комбайн холоһоо харахада шара далай соо пароходой байһан мэтэ гоёор харагдаба. Энэ полиин тарян урда жэлнүүдэйхитэй жэшэхээр бэшэ һайнаар ургаад, баруун тээһээ бууһан һалхинда үлеэгдэжэ, зэлэ татан далайн долгин мэтэ мэлмэлзэжэ харагдана.

...Ефим Петровой комбайнова агрегадта хүрэжэ ерэбэбди. Комбайнай хажууда таряа шэрэжэ байһан дүрбэн мори унаатай шиираг гэгшын хүри улаан хоёр залуу хүбүүд, соломо бухалладаг мүн хоёр хүн, тиихэдэ комбайнер ба тэрээнэй туһалагша гэхэ мэтэ хэдэ хэдэн хүнүүд байба.

— Комбайн юундэ ажалланагүйб,—гэжэ нүхэр Петровһоо асуухада иигэжэ харюусаба:

— Комбайн техническэ талаараа баахан заһабаритай болоо. Заһабарилжа байнабди. Удаан болонгүй ажаллажа орохобди.

Нүхэр Петров үглөөгүүр орой ажалдаа гарана, үдэшэ эртэ ороно. Нормоёо үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжоёо элсүүлэн, дүүрэн хүсөөрөө ажалланагүй, хуряаһан поли дээрэнь таряа ехээр гээгдэнэ. Юуб гэхэдэ, дээгүүр хадана, тиимэһээ хадаһан газар дээрэнь колосууд олороо прайлдажа хэбтэнэ. Мүн хадаһан газартань тарянай доошоо гоожоод, зурыжа хэбтэхыень харабабди. Хэрбээ нүхэр Петровой гэмээр гээлтэ ба хоролтодо ороһон таряа нарин хэмжэжэ үзөө һаа, гектар бүриһөө 3 центнерһээ доошо бэшэ байха гэжэ лаб багсаан хэлэхэдэ бурүу болохогүй.

Юундэ таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулнат гэжэ нүхэр Петровһоо асуухада: «тарян унанхай, хэбгэнхэй, тиимэһээ энээнһээ сэбэрээр хуряажа шадахагүйб» гэжэ харюусаба.

Хоролто гээлтэдэ ороһон таряаень тэрээндэ харуулхада, — доогуур ба сэбэрээр сабшахые оролдохоб, үнэхөөрөөшье ехэ хэмжээнэй тарян гээлтэ хоролтодо ороно, би гэмтэйб,—гэжэ гэмээ мэдэрбэ.

— Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Федотов) халуун эдеэ эмхидхэнэгүй, агрегадай хүдэлмэридэ ажалладаг колхозникуудые үдэр бүри һэлгэнэ, зарим үедэ таряагаа соломын узуурта адхаха баатай болонобди, — гэжэ нүхэр Петров хэлэбэ.

Энэ агрегадай хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ ба агитационно-ойлгуулалмжын хүдэлмэри хэншье ябуулнагүй. Эдэнэр газетэ ба журнал абанагүй. Социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй, «Дайшалхы хуудаһан» гаргагданагүй.

Нүхэр Петровой хуряажа байһан тарянай поли дээрэ агрономууд тон үсөөн ерэдэг, тарянай гээлтэ хоролтотой тэмсэхэ талаар юушье хэлэдэггүй, ябаашьеһаа дуугай бусадаг зантай байна.

Энэ колхозой полинууд дээрэ ажалладаг ондоо агрегадуудта ажал мүн лэ иимэрхүү. Таряа хуряалгын хүдэлмэри энэ колхоздо ехээр удааруулагдажа байна. Тиимэһээ дурсагдаһан алдуу дутуунуудые дары усадхаха, комбайнова агрегадуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнэй ажалые ходо нарин шалгаха шухала. Колхозой правлени ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажалай журам ба эмхидхэл эрид һайжаруулха зэргэтэй. Эдэ бүгэдые колхозой ба МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд нарин шалгаха, агрегадуудта тодорхой туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

«Бурят-Монголой үнэн» газетын рейдовэ бригада:
Павел Простакишин, аймагай элүүрые сахиха таһагые даагша, **Д. Доржиев,** манай корреспондент.

САТИРЫН БУЛАН

Харсага

Түмэр замай Заиграйн станци тээһээ ерэһэн харгыгаар «М—72» маркын мотоциклтай хүн юухэ юугүй мундуугаар гүйлгэн, аймагай центр соогуур гарашадаг.

— Нааныт, үнөөхил һогтуу галзуумнайл... үхи хүүгэднай яаһам... дайрууджархигшаб! —гэлдэн аймцентрын һамгад газаа досоо наададажа ябаһан хүүгэдээ бэдэрэн, харааһалан гүйлдэдэг юм.

Тиигэлдэһээр байтар, үнөөхи «һогтуу галзуумнай» уданшьегүй һөөргөө эрьежэ, чайнын газаа зогсошохо. Энэ хадаа БМАССР-эй МВД-эйн милициин управлениин гүрэнэй автоинспекциин Заиграйн аймагтахи автоинспектор Семен Дмитриевич Вольхин гээшэ.

Вольхин «хатуу харада» ехэл дуратай, дайралдаа һаань байг гэдэггүй хүн гэжэ Заиграйда суурханхай. Энэ автоинспектор ерэһэн ошоһон автомашина хараашалжа, агнажа, шофернууд дээрэ харсага шэнгеэр хаб буужа, барихые оролдодог. Машинадань дутуу дунда зүйл шадаал һаа олохо гэжэ оролдодог. Шофернууд энэ инспекторэй зосоохи газаахиие нэбтэ мэдэлэг болошонхой, тиимэһээ тэрэнэй халдахада «юрэдөөл, мангарлаа байна, намһаа «зууе» бариха гээ ха юмши даа» гэжэ таагаад, киоскдо абаашажа «сэржэмдүүлдэг» юм.

Хандагатайн леспромхозой ашаалгын мастер Чимит-Намжил Максаровай өөртөө мотоцикл худалдажа абаад, энэ автоинспектортэ ерэжэ, тэрэнээ номерлуулһан тухайда бэшэбэл, Вольхиной бурин заха үзүүр һайсахана бултайха байна. Максаров шэнэ мотоциклайнгаа шадал мэдүүлэн үглөөгүүр эртэ Заиграй хүрэжэ ерэбэ. Үглөөнэй 9 час болон сасуу Вольхиндо орожо хэрэгээ хэлээд, абажа ябаһан саарһаа харуулба. Тиихэдэнь мэнэ гэһээр банкда ошоод, номерлуулһанай түлөө мүнгэ оруулаад ерэ гэбэ. Хэрэгни түргэн мүрөөр бүтэхэнь байна гэжэ баярлаһан Максаров хүлөө дээгүүр татан, тэрэ бэеэрээ ошожо, мүнгэ банкда оруулаад, үнэмшэлгэ квитанци асаржа үгэхэдэнь Вольхин:

— Бага хүлеэ, — гэбэ.

Теэд яахаб. «Ноёной» үгэһөө гаража болохогүй гэжэ бодоод, газаашаа гараба. «Оро» гэхыень хүлеэжэ, удаан болоһоной һүүлээр часаа харахадань үдэрэй 12 час болоһон байба. Үшөөл хүлеэбэ... Тэсэхээ болиходоо дахин оробо.

Үүдэнэйнь богоһо алхахатайнь сасуу Вольхин столой саанаһаа бодожо, гимнастёркынгоо дээдэ карманһаа бэлэн болгоһон саарһа «энэ байна» гэжэ хэлэһэндэл харуулаад, һөөргэнь хэжэрхибэ. Бэлэн болгоһон аад лэ, юунэйхиие барина, һаатуулнаб гэжэ бодоод, асуухаяа заблахадань:

—Үшөө нэгэ жааха хүлеэ,—гэбэ.

Максаров гараба. «Энэш иихэдээ юун гээшэ боложо байнаб» гэжэ бодоод, үүдыень дахин татаба. Урдаһаань «үшөө хүлеэ» гэжэ үрдеэгүйдэнь:

— Чайнада ошожо, эдеэлээ, —гэжэрхибэ.

Юуб гэхэдэ, урда тээнь Максаровай түрэлэй нэгэ хүн иимэшүү ябадалда орожо, «ноён» Вольхиной амые тоһодохо баатай болоһон байгаа.

— Чайнада болохогүй, ши магазин ошожо, хэрэгтэй юумэеэ аба, би магазинай газаа ошохоб. Магазинһаа гарахадаа ойромни тогтонгүй, мэдээшэгүй болоод, зүүлжэ ябаарай. Шамай хүсэхэб,— гэбэ Вольхин.

Максаровай улаан, сагаан архи, банка консервэ абаад, магазинһаа гарахадань «ноён» ерээд байба. Максаров гараһаар мэдээшэгүй болоод ябажархиба. Вольхин дары хойноһоонь хүсэжэ, тэрээнээ станци тээшэ дахуулжа абаашаад, Партизанска үйлсэдэ нэгэ гэртэ оруулба.

Гэртэ орожо ерэхэдэнь хэншье байбагүй, мүнөөхи асараашаяа стол дээрэнь гаргажа табиба. Гэрэй эзэн орожо ерэ ерэһээр, таһалга руу шагаан:

—Бодыш, шамдаа эм асарааб,— гээдхибэ.

Таһалга соо унтажа хэбтэһэнээ, гэрэй эзэн эхэнэр, үни хүлеэлгэнгүй шодэ, шоураа булхышэһэн юумэ гаража ерэбэ—урда үдэрынь Вольхинтон хоюулаа Ново-Брянаар ябажа ерэһэн, тэрээ руу нилээдгүйхэн хүндэлүүлһэн байгаа. Тиимэһээ мангарлаһан, ядалдаһан байгаа бшуу. Ингэжэ хоёр шэл архияа уужа, банка консервээ эдижэ байхадаа Вольхин үнөөхи үни бэлэдхэгдэһэн саарһа карманһаа одоошье гаргажа:

—Нүхэр, намтай саашадаа бү дайралда,—гэжэ «юрөөгөөд» тэрэ саарһа барюулба.

Халамгай болоһон харсага агнуурида дахяад лэ гараа һэн.

Цыремпил Цыдыпов.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй

Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Таряа хуряалгада хабаадалсадаг колхозникуудай дунда лекци, элидхэл уншагданагүй, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй. Полевой станууд муугаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ лозунг, плакат гэхэ мэтэ үгы байна. Мүн полевой стануудта, тракторна бригадануудта газетэнүүд хожомдуулагдажа, неделидээ гү, али хоёр неделидээ оройдоо нэгэ дахин асарагдана. Колхозникуудай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй дүнгүүд гаргагданагүй. Тиимэһээ гүрэндэ таряа тушаалгаар тус колхозой ехэ гээгдэжэ ябаһаниинь гайхалтай бэшэ.

Таряа хуряалгын эхилһэнэй һүүлээр тус колхозой клуб ходо хаалтатай байна. Эндэ культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Клубые даагша нүхэр Ефимкин энэ хэрэгтэ анхаралаа огто хандуулнагүй.

В. Непомнящих.

ЗАЛУУ ВРАЧ

Р. ЦЫБИКОВ.

ОЧЕРК

1949 оной хабар. Куйбышевска медицинскэ институдай эмнэлгын факультедэй һүүлшын курсые дүүргэгшэд уран гоёор шэмэглэгдэһэн актова зал соогоо бултаараан сугларба. Тиин тэдэнэр элидхэлэй, үгэ хэлэлгын боложо дүүрэмсээр хойно хоорондоо һубарилдан ошожо, экзаменационно комиссиин түрүүлэгшэ болохо сагаан толгойтой профессорой гарһаа диплом гэһэн алтан шара гаршагтай, сэбэрхэнээр хэблэгдэһэн хабтаһатай үнэмшэлгэнүүдые абаба. Энэ бишыхан дэбтэр соо эмшэн болохын 6 жэлэй турша дотор олоһон эрдэм ухаанай үрэ дүнгүүдые согтоһон сэгнэлтын тэмдэгүүд байгаа.

—Таисия, бүхы экзаменуудаа эрхим һайнаар үгэжэ, профессорнуудые магтуулһандашни, врач болоһон хойнош шалгарһанай тэмдэгтэй диплом абаһандашни хэлэшэгүй ехэ баярлайб. Институдаашье яһала амжалтатайгаар дүүргэжэ гарабабди. Теэд хаана, ямар газар нютагта ошоод ажаллаха болоно гээшэбибди—гэжэ дипломуудые абаһанай һүүлээр эдир залуухан хоёр студентнэр хоорондоо хөөрэлдэбэ.

—Тэрэ хаана ажаллаха тухай асуудал намайе үниниһөө хойшо һонирхуулдаг юм,—гэжэ Таисия гэдэг басаганынь харюусан үргэлжэлүүлнэ. —Бидэ институдта орожо һуралсахадаа, һайн мэргэжэл оложо абаха, арад зондоо аша туһа ехэтэйгээр хүргэхэ тухай зорилго табяабди. Зүгөөр би һанахадаа манай советскэ орон соо алишье газартань хүдэлхэдөө, арад зонойнгоо аша туһада алба хэхэ байнабди. Би Забайкалье ошожо ажаллаха дуратайб,—гэжэ омогтойгоор хэлэжэрхёод, Таисия нюдөө түргэ түргэнөөр сабшалан һууха зуураа, нүхэрөө мүн лэ Забайкалье тээшэ уряалһан байгаа.

Куйбышевска медицинскэ институт дүүргэгшэдһээ гансаханшье тэрэ хоёр бэшэ, мүн ондоошье хэдэн студентнэр Забайкалье ошохоор шиидэбэд.

***

Номгон урадхалта нэмжээ үргэн Волгоһоо зүүн тээшээ зурыһан түмэр харгыгаар пассажирска поезд шуумайса табилуулна. Энэ поездын нэгэ вагон соонь врач Таисия басаган нүхэдтэйгөө хамта ябана... Ородой агууехэ уранзураашад Левитан, Шишкинэй зурагуудые дэлгээжэ байһан мэтэ угаа баялиг һайхан байгаалиин үнгэ шарай вагонойнь сонхоор мэлмэрэн харагдана. Удангүй алдарта Байгал шадархи арьягар ехэ шулуун хабсагайнууд, хүхэ ногоон тужанууд эхилбэ. Тиин тэдэнэр уданшьегүй Улан-Удэ город хүрэжэ ерэбэ.

Һүүлээрнь БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын хубааряар тэдэнэр хэдэ хэдэн аймагуудта эльгээгдээ һэн. Тэдээн сооһоо Таисия Ивановна Павловская Ахын аймагай центрын больницын ахалагша врачаар томилогдобо.

Таисия Ивановна Ахын аймаг хүрэжэ ерэмсээрээ тэрэ үдэртөө амбулатори, больницые хаража үзөөд, бүхы хүдэлмэрилэгшэдыень суглуулжа, үйлэдбэриин зүблөө хэбэ.

—Больницын хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии байна. Нүхэд, һайсахан ажаллаха болообди,—гэжэ шэнэ ерэһэн врач хэлээ һэн...

Нүхэр Павловская Ахын аймагай больницые даагшаар дүрбэдэхи жэлээ хүдэлмэрилхэ зуураа, олониитын дунда нилээд хүндэтэй болонхой. Больницын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тушаа, тэрэниие али бүхы шухала хэрэгсэлнүүдээр бүрин түгэс хангаха тушаа тэрэ угаа ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө больницын дэргэдэ нарайлалгын таһаг бии болгогдонхой. Эндэнь бүхы таатай зохид условинууд байгуулагдаа. Тус больницын эмнэлгын таһагууд соо хододоо һаруул, сэбэр, туримтай зохид байдаг. Эндэ эмнүүлжэ гараһан хүн бүхэн врач Павловскаягай нэрые баяр баясхалантайгаар дурдажа ябадаг. Жэшээлхэдэ, эндэ һаяхан аргалуулһан нүхэр Арзухаев («Коминтерн» колхозһоо) иигэжэ хөөрэнэ:

—Манай Таисия Ивановна үбшэлэгшэдые айхабтар оролдосотойгоор эмнэдэг юм гэжэ дэмы хэлсээгүй. Би хүлөө ехээр гэмтэһэн аад лэ, имагтал врач Павловскаягай аша туһаар эдэгээб. Таисия Ивановна больницын бүхы хүдэлмэриие саг үргэлжэ шадамараар хүтэлбэрилхэ зуураа, өөртөө ехэ эрилтэ табидаг, больницын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хаһа саг соонь туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

***

1953 оной август. Үглөөнэй 7 часта врачын байра соо үлгөөтэй байһан телефон гэнтэ шангаар хонгирбо. «Улаан Аха» колхозой колхозник гэнтэ хүндөөр үбшэлөөд байна, «яаралтай туһаламжа хэрэгтэй» гэжэ тэндэһээ хэлэбэ. Нүхэр Павловская тэндэ ошохо тухай зүбшөөлөө үгэбэ.

Зүгөөр газаа гаража харахадань, огторгой бамбагар зузаан аад, шабарлиг хара үнгэтэй бөөн бөөн үүлэнүүдээр бүрхөөгдэшөөд, хура бороо мэнэ мэнэ оруута байба.

—Үгы даа, бороошье байгаал юм бэзэ. Тэрэ үбшэлһэн хүнэй ами наһые заатагүй абарха уялгатай байнаб,—гэжэ дотороо сэдьхэхэ зурраа залуу врач холын аян замда яаралтайгаар түхеэрбэ, шприц, пенициллин болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдые суглуулан, чемодан сооханоо аятайгаар тааруулжа хээд, эмээл мориндо мордобо. Гэхэтэй хамта, эндэхи нютаг дадаһан, дадаашьегүй хүнүүдтэ угаа һүрөөтэй шэнгеэр үзэгдэдэг: эгсэ үндэр шулуун хабсагайнуудай захаарнь зубшан үгсэхэ, уруудаха гү, али хура бороотойдо хараа байса түргэн үерлэдэг шууюур дошхон горходые оймуулан гараха гээшэ нилээд бэрхэтэй юм. Заримдаа аянда ябагшын сэхэ харгыдань хара баабгай, шоношье дайралдажа магадгүй. Теэд энэ мэтын бэрхэшээлнүүдһээ Таисия Ивановна нэгэтэшье сүхэрдэггүй байба.

Удангүй Баян-Голой дабаанай «Нюргаа» гэжэ нэрлэгдэдэг хажуунь барагдажа, эгсэ доошоо уруудаһан харгы болобо... Энэ үедэ Таисия Ивановнагай зосоо Кавказай танил байгаали элихэнээр һанагдан, Саянай мундарга һарьдагуудтай зэргэсэн үзэгдэхэдэл гэнэ. Мүн тэрэ мантан үндэр мундаргануудай хормойдохи тала газарта «Улаан Аха» колхоз альган дээрэ мэтэ элихэнээр харагдаба.

—Таниие тээ тэрэ гэртэ хүлеэжэ байнад. Уһанай үерлэнхэйшье, хура бороотойшье һаань ерэһэнтнай болоо, һайн даа, —гэжэ колхозой центртэ Таисия Ивановнагай хүрэжэ ерэмсээр нэгэ танигдаагүй хүн баяртайгаар угтаба. Тиин тэрэ заагдаһан гэртэ врач Павловскаягай яаралтайгаар ерэжэ ороходонь ехээр үбшэлһэн хүн хэбтэжэ байба. Имагтал врачын нугаршагүй зоригтойгоор эмнэлгэ хэһэнэйнь ашаар тэрэ залуу колхозникой ами наһан абарагдаа бэлэй.

Теэд иимэ ушарнууд нүхэр Павловскаягай ажаллажа байха сагтань али олон үзэгдэдэг.

— Би Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын аша туһаар медицинскэ дээдэ һургуулитай болооб. Тиин советскэ хүнүүдэй элүүрые хамгаалгые улам һайжаруулха тушаа хараалагдаһан гайхамшагта зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр зорюулха байнаб. Арад зонойнгоо зүгһөө баясхаланда хүртэхэ гээшэ намда тон ехэ зол жаргал мүн,—гэжэ нүхэр Павловская омогоргохо ёһоороол омогорхон хэлэдэг.

Тэрэ хадаа эмнэхэ талаараа арад зоной эрилтые дүүрэнээр хангахаһаа гадна, аймцентртэ, хүлөө нютагуудта санитарно-ойлгууламжын ба лекционно хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг. Культурын байшанда гү, али колхозой клубта Таисия Ивановнагай уншаһан элидхэл, лекцинүүдтэ хүнүүд хододоо олон байдаг. Тэрэ хадаа «Хүнэй аминаһые ута болгохо тухай» лекци Культурын байшанда һаяхан уншаба.

Таисия Ивановна аймаг доторхи культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа горьтой анхарал хандуулдаг. Аймагай Культурын байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогой гэшүүн байжа, хоорнуудта болон пьесэнүүдтэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Нүхэр Павловскаягай эдэбхи түгэлдэр ажалынь ганса Ахын аймаг соошье бэшэ, мүн бүхы республика соо мэдээжэ болонхой.

Тэрэ хадаа эрхим һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө республикын тогтоһоор 30 жэлэй ойн үдэртэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

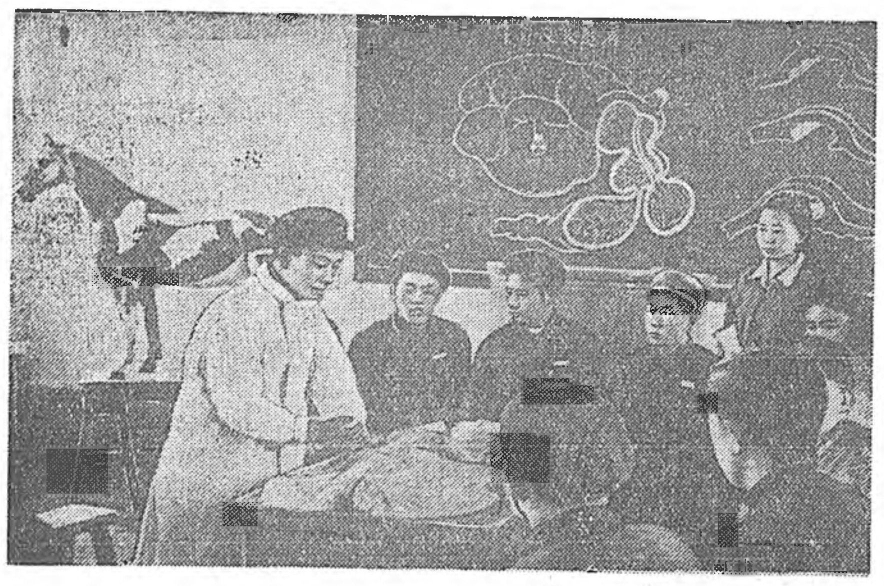

Хитадай Арадай Республика. Дотоодо Монголой автономно райондо малажал ехээр эрхилэгдэнэ. Правительствын шиидхэбэреэр үнгэрһэн жэлдэ эндэ малажалай ба ветеринариин институт бии болгоһоо, тэндэ нютагай хүн зоной дундаһаа ехэ эрдэмтэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай нэгэдэхи курсын студентнүүд заняти хэжэ байна.

Синьхуа агентствын фото.

Хитадай предприятинууд дээрэ советскэ түрүү дүй дүршэлые шудалан хэрэглэнэ

ПЕКИН, сентябриин 21. (ТАСС). Экономическа байгуулалтын түрүүшын табанжэлэй түсэбые бэелүүлэн, хитад арад советскэ наукын ба техникын туйлалтануудые, советскэ үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ.

«Наньфанжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, олон дабхар байшангуудые барилгын советскэ методүүдые Кантондо хэрэглэлгэ хадаа материалнуудые ехээр алмажа, хүдэлмэри хэхэ болзорые нилээд ехээр багадхаха арга олтобо. Урдань олон дабхар байшан шэрдэхэ ябадалда 14 үдэр хэрэгтэй байгаа һаа, мүнөө ажалай советскэ методүүдые һэргээһэнэй һүүлээр шэрдэлгэдэ оройдоо 6 үдэр хэрэглэгдэнэ, гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Мукдендэ хэблэн гаргагдадаг «Шэньянжибао» газетэ хадаа машина бүтээлгын заводые шэнэдхэн байгуулха ябадалда советскэ мэргэжэлтэдэй угаа ехэ туһаламжа үлүүлжэ байһан тухай мэдээсэнэ. Энэ завод ороной станок бүтээлгын эгээн томо заводуудай нэгэниинь болохо байна. Барилгын үедэ Хитадай технигүүд ба хүдэлмэришэд техническэ орёо ехэ зарим асуудалнуудые шиидхэхэдээ бэрхэшээлтэй дайралдаба. Тэдээндэ советскэ мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлһэн байна.

Дай городой металлургическа завод дээрэ булад хайлуулгые эмхидхэхэ хэрэгтэ, Зүүн Хойто Хитадта эмүүдые хэхэ гүрэнэй завод дээрэ медицинскэ шэнэ эмүүдые үйлэдбэрилгэдэ, Гуйчжоу, Чунцин, Циндао, Пекин гэжэ городуудай транспортна компаниинуудаар ашаа тээлгэ эмхидхэхэ хэрэгтэ советскэ мэргэжэлтэдэй үзүүлһэн угаа ехэ туһаламжа тухай газетэнүүд тэрэшэлэн мэдээсэнэ.

Болгаро-советскэ хани барисаанай һара

СОФИ, сентябриин 19. (ТАСС). Болгаро-советскэ хани барисаанай ба советскэ культурын һарын нээгдэһэн ябадалда зорюулагдаһан баярай суглаан мүнөөдэр Софийска арадай театрта болобо. Вылко Червенков түрүүтэй Болгарска коммунистическэ партиин ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд, СССР-һээ Болгарида байгаа посол М. Ф. Бодров, һаратай дашарамдуулан Болгари ерэһэн советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегаци, болгаро-советскэ обществонуудай Союзай хүтэлбэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд, наукын ба искусствын ажал-ябуулагшад суглаан дээрэ байлсаба.

Болгаро-советскэ обществонуудай Союзай центральна соведэй түрүүлэгшэ Иван Пашов «Болгаро-советскэ хани барисаан — манай социалистическэ хүгжэлтын үндэһэ һуури мүн» гэһэн элидхэл хэбэ.

Советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин үмэнэһөө делегациин хүтэлбэрилэгшэ профессор И. Е. Глущенко үгэ хэлэбэ. Тэрэниие хүнүүд халуунаар угтаба.

Суглаан хадаа КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээхэ амаршалгые баталан абаба.

СОФИ, сентябриин 20. (ТАСС). Болгаро-советскэ хани барисаанай ба советскэ культурын һара мүнөөдэр Болгариин городууд ба тосхонуудта эхилбэ. Һарын нээгдэхэдэ, олон хүнүүдэй хабаадалгатай суглаанууд ба митингнүүд болоо.

Болгаро-советскэ хани барисаанда зорюулагдаһан баярай суглаанууд Руса, Коларовград ба республикын бусад городуудта болоһон байна.

Болгаро-советскэ хани барисаанай һарада зорюулагдаһан статьянуудые бүхы болгарска газетэнүүд толилбо.

Румынида хүдөө ажахын кадрнуудые бэлэдхэнэ

БУХАРЕСТ, сентябриин 21. (ТАСС). Румынида советскэ засагай байгуулагдаһан жэлнүүдтэ хүдөө ажахын һургуулинууд ба вузууд байгуулагдаа, тэдэнэр гүрэнэй ба коллективнэ хүдөө ажахынуудые байгуулха ябадалда агрономуудай, зоотехнигүүдэй, механизаторнуудай, садоводуудай ба бусад мэргэжэлтэдэй кадрнуудые бэлэдхэнэ. Хүдөө ажахын дээдэ ба дунда 197 һургуулинууд тус орон дотор тоологдоно, тэдээндэ мүнөө 29 мянган студентнүүд һуралсана.

Хүдөө ажахын дээдэ һургуулинууд ба техникумүүдһээ гадна, Румынида хүдөө ажахын 160 гаран һургуулинууд ба курсанууд мүнөө хүдэлмэрилнэ, тэндэ 22 мянга гаран трактористнууд, газартаряалантай ба малажалай бригадануудай бригадирнууд, бусад мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ.

Чехословакида хэблэлэй үдэр болобо

ПРАГА, сентябриин 21. (ТАСС). Мүнөөдэр Чехословакиин олониитэ хэблэлэй үдэрые тэмдэглэнэ. Чехословакиин Коммунистическэ партиин центральна орган — «Руде Право» газетын түрүүшын номер 33 жэлэй саада тээ, 1920 оной сентябриин 21-дэ гараһан юм.

Пхеньянда общественнэ наукануудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болоо

ПХЕНЬЯН, сентябриин 21. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын общественнэ наукануудай хүдэлмэришэдэй суглаан Пхеньянда болобо. Тэрэ хадаа дайнай хойто тээхи үедэ һэргээн бодхоолгын условинуудта идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ байһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. Корейн Ажалай партиин, КНДР-эй правительствын хүдэлмэрилэгшэд, тус ороной дээдэ һургуулинуудай профессорнүүд ба багшанар, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, партийна ба олониитын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадаба.

Корейн Ажалай партиин ЦК-тэй агитаци ба пропагандын таһагые даагша Ким Чан Ман арадай ажахые һэргээн байгуулха ба хүгжөөхэ тухай элидхэл хэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад оронииe шэнэдхэн байгуулха талаар идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд тухай элидхэл шагнаһан ба зүбшэн хэлсэһэн байна.

Корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын хани барисаан мандаха болтогой!

ПХЕНЬЯН, сентябриин 21. (ТАСС). Мүнөөдэр корейскэ бүхы газетэнүүд Советскэ правительствын ба КНДР-эй правительственна делегациин хоорондо болоһон хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэһэн тухай мэдээсэнэ.

«Корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн гаршагтайгаар түрүүшын нюур дээрээ «Нодон Синмун» газетэ советско-корейскэ коммюникейн текстые, Кремльдэ болоһон обед тухай мэдээсэлые, Г. М. Маленковой ба Ким Ир Сенэй хэлэһэн үгэнүүдэй текстые толилбо. «Корейскэ ба советскэ арадуудай агууехэ хани барисаан» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо «Нодон Синмун» газетэ иигэжэ бэшэнэ: КНДР-эй ба СССР-эй хоорондохи хани барисаата харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ асуудалнууд, мүн Корейдэхи амгалан шиидхэлгэтэй холбоотой асуудалнууд КНДР-эй Правительственна делегациин ба Советскэ правительствын хоорондо болоһон хэлсээнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэө. КНДР-эй ба СССР-эй хоорондо байдаг хани барисаата харилсаанууд ба хани харилсаан, корейскэ болон советскэ арадуудай шухала интересүүдтэ бүрин харюусана, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ, Дальна Востогто эб найрамдал ба аюулгүй байдалые батадхаха хэрэгтэ угаа ехэ оруулалта болоно.

Корейскэ арад агууехэ советскэ арадта хизааргүй ехэ баяр баясхалан хүргэнэ, Советскэ Союзтай мүнхэдөө хани барисаатай байха ябадалые өөрынгөө ороной шэнэ хүгжэлтын найдабари гэжэ харана. Хэлсээнэй үедэ абтаһан шиидхэбэринүүд корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондохи хани барисаата харилсаануудые саашадань бэхижүүлхэ, манай ороной арадай ажахые амжалтатайгаар һэргээн байгуулха ба хүгжөөхэ ябадалда угаа ехэ удхашанартай байна.

Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө Советскэ Союз эрид шангаар тэмсэнэ гэжэ заагаад, газетэ хадаа Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжа өөрынгөө арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө шэн зоригтой тэмсэлдэнь корейскэ арадые зоригжуулна гэжэ тэмдэглэбэ.

«Минчжу Чосон» газетэ московско хэлсээнүүдэй дүнгүүдтэ өөрынгөө түрүү бэшэг зорюулаа. Статья соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Советскэ правительствын ба КНДР-эй Правительственна делегациин хоорондо болоһон хэлсээн тухай коммюнике, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Маленковой ба КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ким Ир Сенэй хэлэһэн үгэнүүд түүхэтэ угаа ехэ удхашанартай байна. Тэдэнэр өөрынгөө эхэ оронииe амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ ба Зүүн зүгтэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ агууехэ хэрэгтэ бүхы корейскэ арадые зоригжуулна. Хэлсээнэй үедэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, корейскэ арад хадаа арадай ажахые һэргээн байгуулха ба хүгжөөхэ ябадалда хэрэгтэй түхеэрэлгые Советскэ Союзһаа абаха, мүн промышленна томо предприятинуудые һэргээн байгуулха, һэльбэн заһаха хэрэгтэ советскэ арадай агууехэ туһаламжые абаха байна.

Корейскэ арадай баатарлиг тэмсэл тухай нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые дурдажа, тус газетэ иигэжэ бэшэнэ: манай арад хадаа коммунизм байгуулгын замаар этигэл найдабаритайгаар ябажа байгаа социалистическэ гүрэнэй — Советскэ Союзай зүгһөө тэрэнэй хүсэ оролдолгодо үгэһэн ехэ сэгнэлтээр омогорхоно.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ Советскэ делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сесси дээрэхи советскэ делегациие толгойлогшо А. Я. Вышинский Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшын нэрэ дээрэ 1953 оной сентябриин 18-да бэшэг эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай делегаци хадаа «Генеральна Ассамблейн 1953 оной августын 28-да абтаһан Генеральна Ассамблейн «С» гэжэ резолюциие бэелүүлгэ тушаа Генеральна секретариин меморандум» гэһэн пунктые Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхые шухалада тоолоно.

Процедурын гуримуудай 20-дохи заабаритай зохилдуулан, энэ асуудал тушаа тайлбариин бэшэгые хүргэнэб.

Генеральна Ассамблейн документ болгон энэ тайлбарилгын бэшэгые тарааха тухай заабари үгөө һаатнай, ехэ баяртай байхаб».

Тайлбарилгын иимэ бэшэг тус бэшэгтэ хабсартуулагдаа гэбэл:

«Генеральна Ассамблейн 1953 оной августын 28-най «С» гэжэ резолюци хадаа корейскэ асуудал тушаа Генеральна Ассамблейн 7-дохи сессиин абаһан дурадхалнуудые, мүн Генеральна Ассамблей дээрэ болоһон үгэ хэлэлгэн тухай тоосоонуудые Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствода ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительствода мэдээсэхыень, мүн зохихо элидхэл табихыень генеральна секретариие уялгалба.

Мүнөө үедэ генеральна секретарь 1953 оной августын 28-най «С» резолюциие бэелүүлхэ тушаа меморандумые Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин делегацинуудта тараан үгөө.

Тус меморандумые мүн Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительствын харюу мэдээсэлнүүдые шухала удхашанартай гэжэ тоолоод, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай делегаци хадаа «1953 оной августын 28-да абтаһан Генеральна Ассамблейн «С» резолюциие бэелүүлхэ тушаа генеральна секретариин мэдүүлгэ» гэһэн пунктые ООН-эй Генеральна Ассамблейн 8-дахи сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ гуйна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VIII сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). Сентябриин 21-дэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэлэлгэ болобо. СССР-эй делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский «Шэнэ дайнай аюул зайлуулха ба уласхоорондын харилсаануудта түгшүүрилые багадхаха талаар хэмжээнүүд тухай» ехэ үгэ түрүүшээр хэлэбэ.

А. Я. Вышинский резолюциин проект оруулаа. Атомна ба водородно зэбсэг, мүн хүнүүдые олоорнь хюдалгын бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые хорихо тухай, зэбсэгжэлтэ хороохо тухай дурадхалнууд тус проект соонь хэлэгдэнэ. Тэрэ хадаа Генеральна Ассамблейн үмэнэһөө мэдүүлгын проект дурадхаба. Гадаадын гүрэнүүдэй территори дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулга дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые ехэдхэнэ, гүрэнүүдэй национальна аюулгүй байдалые эбдэнэ гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Сэрэгэй пропаганда мэдүүлгын проект соо буруушаан шүүмжэлэгдэнэ.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ Либериин түлөөлэгшэ тэрэшэлэн үгэ хэлээ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессто бэлэдхэл Бразилида хэгдэнэ

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 21. (ТАСС). Бразилиин ажалшад профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессто эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Конгрессто зорюулагдаһан суглаанууд ороной бүхы штадуудта,—предприятинууд ба эмхи зургаануудта хэгдэнэ, делегадууд һунгагдана.

Мүнөө хүрэтэр 40 хүн конгрессто ошохоор һунгагдаа гэжэ бразильска «Импренса популар» газетэ мэдээсэнэ. Тэдэнэй составта текстильщигүүдэй, түмэрзамшадай, металлургнуудай, банковска ба худалдаа наймаанай албахаагшадай, барилгын хүдэлмэришэдэй, хадаһаа малтан абалгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй, докернуудай ба далайн транспортын хүдэлмэришэдэй ба бусад ажалшадай түлөөлэгшэд оролсоно.

Сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр һаатуулан бариха гэһэн американо-лисынмановска түсэбүүд

Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэл

ПЕКИН, сентябриин 20. (ТАСС). Индийскэ харуулай сэрэгүүдэй хиналтада мүнөө хүрэтэр дамжуулан үгтөөгүй, корейскэ Арадай армиин бүхы пленэйхидые һаатуулан бариха гэжэ лисынмановска бүлэг зананa гээд Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Сентябриин 18-да лисынмановска главна агент Вон Ион Дук гэгшын хэһэн мэдүүлгэ соо тиимэ занaлта тэрэшэлэн хэгдэбэ. Американска талаһаа дура зоргоорнь табиһандань дашууран, тэрэ хадаа эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталхын урда тээ корейскэ Арадай армиин 27 мянган пленэйхидые лагерьнуудһаа хүсөөр намнан гаргаһан байна.

Вон Ион Дук гэгшын хэлэһэнэй ёһоор, сэрэгэй пленэйхидые һаатуулан бариха аюул юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, американска тала сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр һаатуулан бариха гэһэн урдынгаа түсэбэй бүрин буруу һүрэхэ ябадалһаа айна гэжэ корреспондент заана. Сэрэгэй пленэйхидэй дунда тайлбарилан танюулха хүдэлмэри хэжэ эхилхын урда тээ, сэхэ репатриацилгада хабаадахагүй хүнүүдэй тоодо оруулагдаһан корейско-хитадай талын олохон пленэйхид дары нютагтаа бусаха эрилтэ һүүлшын үдэрнүүдтэ табиһан байна. Энээниие американецууд хүлеэгээгүй байгаа. Американецууд өөрынгөө зарса Вон Ион Дук гэгшын туһаламжатай 20.800 гаран сэрэгэй пленэйх... һаатуулан бариха шалтага... мүнөө бэдэржэ байна, тэдэ пл... хид индийскэ харуулай сэрэгү... хиналтада үшөө үгтөөгүй юм.

Лисынмановска бүлэгэй энэ... бые американецууд зохёогоо... корреспондентын мэдээсэл соо... лэгдэнэ. Мүнөө үедэ корейскэ... дай армиин ба Хитадай ар... һайндуратанай частьнуудай пл... хид Урда Корейдэ американска... рэгүүдэй хиналта доро байна... корреспондент бэшэнэ. Амери... цууд ба лисынмановецуудай... рондо уридшалан хэлсээ х... байгаа һаа, Вон Ион Дук өөр... заналтые бэелүүлжэ шада... байһаниинь лабтай.

Мэдээсэл соо саашаа ин... заагдана: американска тала өө... гөө мэдээндэ байһан сэрэгэй... нэйхидые дамжуулан үгэхэ ё... гэжэ хинагшад эндэ заана.... хадаа нейтральна гүрэнүүдэй... лөөлэгшэдһөө бүридэһэн репат... цилгын комиссида, мүн ин... скэ харуулай сэрэгүүдтэ дам... лан үгэһэнэй һүүлээр, сэрэгэй... нэйхидэй «олоороо зугадаха» али тэдэниие хүсөөр «сулө... ушарнуудай тохёолдохогүй яба... хангаха ёһотой.

Ирандахи байдал тухай

ПАРИЖ, сентябриин 20. (ТАСС). Тегеранһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын эльгээһэн мэдээсэлһээ харахада, сентябриин 18-да Туде партиин 100 шахуу гэшүүд Персидскэ хоолойдо байдаг аралнуудта, мүн бэеын элүүртэ илангаяа хорото Бендер-Аббас районд сүлэгдэһэн байна.

ПАРИЖ, сентябриин 21. (ТАСС). Франс Пресс агентствын тегеранска корреспондентын мэдээсэлһээ харахада, Захедиин правительство Абаданда «сэбэрлэлгэ шангадхаха тухай» ба иранска национальна... тяной компаниһаа Мосаддыгай... хы тала баригшадые зайсуулха... хай захиралта үгэбэ.

Эдэ хэмжээнүүд «Иранска... циональна нефтяной компаниие... нэдхэн эмхидхэхэ ябадалай ү... болоно, мүн Холбоото Штаду... этигэл найдабариие оложо... гэһэн генерал Захедиин эрмэ... гэдэ таарана» гэжэ полити... хинагшад тоолоно гээд корре... дент заана.

Гитлеровскэ армида урдань сэрэгэй алба хэгшэдэй слёт Австрида болобо

ВЕНА, сентябриин 19. (ТАСС). «Эстеррейхише фолькештимме» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, гитлеровскэ армиин урдын солдадууд ба офицернүүдэй слёт хэдэн үдэрэй турша дотор Гратльбергдэ (Тироль) болобо. Тэрээн дээрэ тирольско провинциальна правитель... түлөөлэгшэд байлсаба. Слёдто... баадаһан олоһон хүнүүд гитле... скэ орденууд ба медальнуудые... даһан сэрэгэй хубсаһа үм... байгаа.

Зүүн-бенгальска футбольно клубай хүтэлбэрилэгшын мэдүүлгэ

ДЕЛИ, сентябриин 19. (ТАСС). «Свадхината» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, зүүн-бенгальска клубай футбольно команда Советскэ Союз ошоһоноо Калькутта бусажа ерэбэ.

Аэродром дээрэ клубай хүтэлбэрилэгшэ Чандра Гуха нимэ мэдүүлгэ хэбэ: «Советскэ Союзай ар... дай хүндэлэн абаһан ябадалые... зээдэшье мартахагүйбди. Иимэ... римта Советскэ Союзай ба Ин... хоорондохи хани барисаата ха... саануудые бэхижүүлгэдэ туһа... байна».

Швейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир

ЦЮРИХ, сентябриин 20. (ТАСС). Дэлхэйн чемпион М. Ботвиннигтай матч хэхээ хүсэгшэдэй шатарай турнирай 12 тур үсэгэлдэр болоо. Тайманов Геллерые, Найдорф Котовые шүүгээ. Бага зэргэ наадаад Петросян—Болеславский, Сабо — Эйве гэгшэд тэнсэбэ. Бронштейн Керес хоёр наадаад, партинь хойшолуулагдаа, Бронштейн болюу байдалтай болобо. Смыслов Глигоричтой наадаад, нэгэ хүбүү үлү... болоо. Штельберг Авербахтай... даад, тэрэшэлэн үлүү хүбүү аб... байна.

Мүнөөдэр турнирта амара... үдэр болоо. Дүүрээгүй партину... сентябриин 21-дэ наадажа дү... хэ байна.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00633. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.